

“ÇOK ESKİ DÜŞ” İSİMLİ KÜÇÜREK ÖYKÜ BAĞLAMINDA BİREYİN KENDİNİ VE İNSANLIĞI SEÇME SORUNU*

Fatih KESKİN**

ÖZET

Küçürek öykü türünün örneklerine çok eski zamanlardan beri rastlamak mümkündür. Bununla birlikte küçürek öykü, gerek dünya gerekse Türk edebiyatı içerisinde geniş kitleler tarafından yeni keşfedilen ve modern zamanların giderek yaygınlaşan bir anlatı türü olarak karşımıza çıkar. Modern insanın hayatın mekanik işleyişi içindeki bunalmışlığı ve varoluşsal düzeydeki kaygıları, küçürek öykü türüyle bir araya gelerek çağın ruhunu yansıtan anlatılara bürünmüştür.

Michel Leiris'in “Çok Eski Düş” isimli küçürek öyküsü, yeryüzünde giderek bencilleşen, yalnızlaşan ve bunalan insanın içinde bulunduğu açmazı felsefi düzeyde bir duyuşla ortaya koymaktadır. İncelememize konu olan küçürek öykü ile Varoluşçu düşünce arasında; kişisel tercihleri çevresel ve genetik faktörlere göre önemli kılarak öne çıkarma, bireye toplumsal görevler atfetme ve ezelden ebede uzanan kötülükler karşısında iyiliği amaçlayan aksiyonu teşvik etme noktalarında büyük paralellikler söz konusudur. Bu bakımdan biz bu çalışmamızda “Çok Eski Düş” isimli küçürek öyküyü Varoluşçuluk düşüncesi çerçevesinde tahlil etmeye çalışacağız.

Varoluşçu felsefede birey, kendisini seçer ve nasıl bir insan olacağına kendi iradesiyle karar verir. Bununla birlikte bireyin sorumluluğu kendini seçmekten ibaret değildir. Kendini seçen birey, bu seçimiyle bir tavır ve duruş oluşturarak bütün insanlığın da kendisi gibi olması gerektiğini beyan etmiş olur. İncelememize konu olan küçürek öyküde ise tersten bir yaklaşımla; seçim yapmaya muktedir olamayan kalabalıkların, sessizce izledikleri kıyımların nesnesi haline gelme süreci ele alınmaktadır. Zira; hayatın ve zalimlerin kötülükleri karşısında sessiz kalmak, kötülüklerin büyümesine ve bütün evreni kaplamasına yol açar.

Anahtar Kelimeler: Michel Leiris, küçürek öykü, Varoluşçuluk, birey, kendini seçme.

---

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Okt. Gazi Üniversitesi, El-mek: mtarzan@hotmail.com

**THE PROBLEM OF SELF-SELECTION AND SELECTIVE SENSE
OF HUMANITY IN THE SHORT SHORT STORY OF "A VERY
ANCIENT DREAM"**

ABSTRACT

The first examples of short stories can be traced back to ancient times. Since then mankind has been creating various sorts of short short stories. Nevertheless, the discovery of this genre in both Turkish and World Literature by wide audiences has been relatively new. The genre owes its increasing popularity as a narrative style to the modern times. The weariness and boredom of the modern man in the mechanical functioning of everyday life and the anxiety of mankind on the existential level has found its voice in the genre of short short story, and short short stories have become a medium of narrative that reflected the zeitgeist of the modern times.

Imbued with a sensitivity on a philosophical level, "A Very Ancient Dream", a short short story written by Michel Leiris, reveals the dilemma of the modern man who has gradually been selfish, isolated and emotionally suffocated. The story touches upon several elements of the existentialist philosophy such as prioritizing individual choices based on innate and environmental factors, assigning social roles to the individual, and promoting actions directed towards good in the face of eternal evils. Therefore, this article aims to analyse the short story of "A Very Ancient Dream" in the context of existentialist philosophy.

In the existentialist philosophy, the individual selects himself (self-selection) and decides upon what kind of a man he will be with his own willpower. The individual who realizes this self-selection forms his conduct and stance, and thus declares his will to see all humanity choosing this self-defined construct. The short short story subjected to our analysis, on the contrary, traces the course of the masses who cannot make their own choices in the process of becoming victims of the massacres that they quietly watch. This counter-approach aims to show that by not reacting against the evils of life and the evil people, mankind helps evils to accumulate and cover the whole universe in the final analysis.

Key Words: Michel Leiris, short short story, existentialism, individual, self-selection.

"Çok Eski Düş"

"Bir dizi önemli infaz, sokakta bir kalabalığın önünde gerçekleşiyor - ben de o insanların arasındayım. Ve bu beni son derece ilgilendiriyor. Ta ki cellat ve yardımcıları yanıma gelene kadar, çünkü benim sıram gelmiş, bunu pek beklemiyordum ve beni dehşete düşürüyor." (Korkmaz - Deveci 2011: 156)

Giriş

Michel Leiris'in "Çok Eski Düş" isimli küçürek öyküsünün Türkçeye çevirisi, başlık dâhil kırk iki sözcükten oluşmaktadır. Küçürek öykülerde genellikle başlık da öykünün bir parçasıdır. Bu

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013*

tür öykülerde başlığı olay örgüsünden ayırmak mümkün değildir. Leiris’in elimizdeki küçürek öyküsünün başlığı, anlatılan olayın çok eski zamanlarda görülen bir düşten alındığını ifade etmektedir. Başlığın ilk iki sözcüğünü oluşturan “çok eski” ifadesi kişisel bir tarihe gönderme yapmış olabileceği gibi, insanlığın müşterek tarihini de kastetmiş olabilecek bir genişlemeye müsaittir. Bu noktadaki anlam bulanıklığı, metnin bütününe yönelik bir dizgesel okuma yapılması ve metnin simgesel düzlemde çözümlenmesiyle ortaya çıkacaktır.

Kişisel mitlerimiz: Düşler

Düşler, bilinçdışı birikimlerin simgesel açılımlarla kendilerini gösterdikleri gizemli vasıtalarıdır. Mitler; toplumların ve bütün insanlığın bilinçdışı unsurlarını nasıl yansıtıyorsa, düşler de kişisel bilinçdışını açığa çıkarmaktadır. Campbell’in mit ve düş tanımlamalarında kullandığı ifadeler bu duruma vurgu yapmaktadır: “*Düş kişiselleştirilmiş mittir. Mit kişisellikten çıkarılmış düştür; hem düş hem de mit ruhun dinamiğinin genel işleyişi içinde simgeseldir. Fakat düşte biçimler düş görenin kendine özgü sorunlarıyla tuhaflaşmıştır, mitte ise belirtilen sorunlar ve çözümler bütün insanlık için dolaysızca geçerlidir*” (Campbell 2010: 30). Bu bağlamda, metnin başlığında yer alan bir açar söz olarak “düş” ifadesinin kişisel alana vurgu yaptığını söylemek mümkündür.

“Çok Eski Düş” isimli anlatıda, anlatıcıyla olayı yaşayan kişi aynıdır. Bu şekilde kahraman anlatıcı tarafından olayın anlatılması, sadece bir anlatı tekniği olarak değerlendirilirse metnin simgesel dili tam olarak açıklanamaz. Kahraman anlatıcı, aynı zamanda düşün kişiselliğine yönelik vurgunun tamamlayıcı unsuru olarak metinde yer alır. Ancak bu tespit, anlatının kişisel bir düzleme saplanıp kalması olarak anlaşılmalıdır. Bilâkis anlatıda; insanlığa ait ezeli bir sorun, kişisel bir duyuş seviyesinde dile getirilmektedir.

İnsanlığın Büyük Açmazı

Kahraman anlatıcının “çok eski düş” olarak takdim ettiği olay; bir dizi infazın sokakta, bir kalabalığın önünde gerçekleştirilmesi üzerine kurulmuştur. İnfazların durumu hakkında bilgi içeren her sözcük anlatının kurgusal bütünlüğü açısından büyük bir önem arz etmektedir. Bu sözcüklerden bir tanesinin bile çıkarılması yahut değiştirilmesi halinde anlatının bütün anlamı ya bozulur ya da büyük oranda değişir. Bu bağlamda, infazların niteliğiyle ilgili metinden çıkarabileceğimiz yargılar şu şekildedir:

- 1- İnfazlar seri olarak devam etmektedir. Bu, kahraman anlatıcının öncelikle izleyici olarak şahit olduğu infazların daha sonra kurbanı olacağına dair örtük bir göndermedir.
- 2- İnfazlar, sokakta yapılmaktadır. Sokak, metin bağlamında hem herkesi kapsayan bir infazlar dizisi göndermesini bütünlemede hem de evin güvenli ortamının dışındaki tehlikeler ve kötülüklerle dolu hayat alanına işaret etmektedir. Ayrıca öyküde sokak, labirentleşen ve kahraman anlatıcıyla birlikte bütün insanlığı tehdit eden özelliğiyle bir kapalı (dar) mekân durumundadır.
- 3- İnfazlar, kalabalık bir seyirci kitlesinin önünde gerçekleşmektedir. Burada hayatın kötülükleri karşısında kalabalıkların sessiz kalmasına yönelik bir tenkit kendisini hissettirmektedir.
- 4- İnfazların nedenine ve icra biçimine dair bir açıklayıcı ibare kullanılmamıştır. Bu durum, okuyucuyu doğrudan doğruya infazların soğuk, yalın ve dehşetli yüzüyle karşı karşıya getirmektedir.

Niteliklerini bu şekilde tespit ettiğimiz infazlardan doğrudan doğruya idam yahut recm gibi ibretlik katil hadiselerini anlamamak gerekir. Türkçe Sözlük’te infaz etmek “*yargı kararını yerine getirmek, uygulamak*” (TDK 2005: 969) şeklinde açıklanmıştır. Küçürek öyküdeki infazlar ise; simgesel boyutta, bireyi ve toplumu mahkûm eden bütün yargılar ve kalabalıkların sessizce izlemekten başka bir şey yapmadığı hayatın kötülükleri olarak anlaşılmalıdır. İnsanlığın en büyük açmazlarından birisi, insanlık onuruna yönelen saldırılar karşısında kitlelerin çoğu zaman sessiz

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

kalmadır. “*Hakkın söylenmesi gereken bir yerde sükût eden kişi dilsiz şeytandır*” (Kuşeyri 2009: 283) şeklindeki hadis insanlığı bu büyük açmaz hususunda uyarmaktadır.

Yirminci yüzyıl başlarından itibaren ivme kazanan modern hayat tarzı, ileri aşamada aşkın değerleri dışlayan özelliğiyle, maddeyi esas alan bir dünya görüşünün yerleşmesine zemin hazırlamıştır. Maddî unsurları hayatın merkezine yerleştiren bu yaklaşım, bir taraftan kapitalist düzenin efendilerini diğer taraftan da tiranlaşan totaliter liderleri yaratmıştır. 1. ve 2. Dünya Savaşları, bu şekilde tiranlaşan totaliter liderlerin dünyaya hâkim olma ihtirasının neticesidir. 20. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak 21. yüzyılın önemli bir kısmını kapsayan bir zaman dilimi içinde Orta Doğu ülkelerini dikta rejimleriyle yöneten devlet başkanları da aynı ihtirasın mümessilleridirler.

Tiranlaşan yönetimler, çeşitli zulümleri de içeren uygulamalarını onaylayacak ve meşrulaştıracak kitlelere ihtiyaç duyarlar. Ramazan Korkmaz, tiranlaşan yönetim modellerinin çağımızda insanlık için nasıl bir tehdit unsuru olarak ortaya çıktığını ve kitlelerin bu doğrultuda nasıl şekillendirildiğini şu şekilde ifade eder: “*Siyasal erki elinde bulunduranların, insanları, tiranlıklarını onayacak birer ‘taslak kişi’ haline dönüştürme çabası, potansiyel bir tehdit olarak çağımızın en önemli sorunlarından birisini oluşturmaktadır*” (Korkmaz 2004: 23). Modernizm; insanlık adına sağladığı birçok kazanımın yanı sıra, tiranlaşan lider ve rejimlerin güçlenip gelişmesini sağlayan olumsuz bir zemin de oluşturmuştur. Modernizmin kendi içinde barındırdığı totaliter temayüller, dünya edebiyatında karşı ütopyaların yaygınlaşmasına da sebep olmuş ve böylece modern çağın yok edici gücüne karşı duyulan tedirginlik karşı ütopya türündeki eserlere yansımıştır.

Yok etme güdüsü; bilinç dışı seviyede, her insanda var olan bir olgudur. Bu güdü, 20. yüzyılda daha fazla açığa çıkmakla birlikte, insanlık tarihinin başka dönemlerinde de kitlesel boyutlarda trajedilere yol açmıştır. İslâmî inanca göre, yeryüzündeki şiddet ve insandaki katletme güdüsü Habil ve Kabil’den beri var olagelmıştır.

İnsanda var olan öldürme, katletme yahut yok etme güdüsünün ortaya çıkış mekânı çoğunlukla sokaklar ve meydanlardır. İnsanların kitleler önünde katledilmesi ibretlik olaylar olarak değerlendirilmiş ve tiranlaşan yönetimler bu ibretlik olaylar vasıtasıyla kendi bekalarını sağlayabileceklerini düşünmüşlerdir.

Montaigne “*insanı öldürmek için gün ışığında, geniş meydanlar ararız, ama onu yaratmak için karanlık köşelere gizleniriz*” (Montaigne 2008: 23) diyerek insan tabiatındaki paradoksa vurgu yapar. Bu tespit de karşımıza çıkan sokak veya meydan metaforu, fiziksel ve ruhi her türlü cinayetin mekânıdır. Ontolojik anlamda suç teşkil eden her türlü cinayetin mekânı olan sokak ve meydanlar, aynı zamanda insanlık onurunun çiğnendiği yerlerdir.

Eski Roma’da gladyatör adı verilen savaş esirlerinin birbirleriyle yahut vahşi hayvanlarla dövüştürüldükleri Kolezyum da küçürek öyküde insanlığa yönelen suçların mekânı olarak karşımıza çıkan sokak imgesini pekiştirmektedir. Kan ve vahşet tutkunu binlerce insan, parçalanmış insan ve hayvan vücutlarını seyretmek amacıyla Kolezyum’da bir araya gelir. Savaşan gladyatörlerin kanlar içindeki bedenleri, Kolezyum’da toplanan kalabalıklara çılgın hazlar yaşatır. Vahşetten haz duyan kalabalıkların çılgın coşkusu kolay izah edilebilir bir durum değildir.

Bu noktada; kitle psikolojisinin bireysel psikolojiden büyük oranda farklılık gösterdiğini belirtmekte fayda var. Bu konuda Gustave Le Bon “*Kitleyi yaratan bireyler(in) ... her biri tek başınayken hissedeceği, düşüneceği ve davranacağından bir başka türlü hisseder, düşünür ve davranır*” der (Freud 2011: 11). Bireylerin tek başlarına akıllarından dahi geçiremeyecekleri büyük kurtuluş hamlelerinin yanı sıra, büyük katliamların da kitle psikolojisinin ateşleyici gücü etrafında gerçekleşebildiğine tarih şahitlik etmektedir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Küçürek öyküde ise kitlelerin bu ateşleyici güçten mahrum oldukları görülmektedir. Sokakta toplanmış olan kalabalıklar, sessizce sıranın kendilerine gelmesini beklemekte ve zulüm mümessillerinin kıyım edimleri karşısında pasif kalmaktadırlar. İnsanlık tarihinin en büyük açmazlarından birisi, muktedir olamayan kalabalıkların haksızlıklar karşısında seslerini çıkaramamasıdır.

Sokak veya meydan metaforu; kalabalıklara açık olma özelliğiyle, kitlelere büyük sorumluluklar atfeder. Sokakta, yani insanlığın gözü önünde vücut bulan her türlü fizikî ve ruhi cinayet; seyretmekten başka bir şey yapmayan kalabalıkların omzunda bir vebal olarak kalır.

Varoluşçuluk Bağlamında Birey ve Toplum

Hayatın ve zalimlerin kötülükleri karşısında sessiz kalmak, kötülüklerin büyümesine ve bütün evreni kapsamasına yol açar. Varoluşçu felsefede birey, kendisini seçer. Nasıl birisi olacağına kendi özgür iradesi ile karar verir. Bu çerçevede varoluşçular, bireyin kişilik özelliklerinin belirlenmesinde çevresel ve genetik faktörlere itibar etmezler. Doğrudan doğruya bireyin seçimleri ve bu seçimler neticesinde ortaya çıkan edimleri onun kişiliğini oluşturur. Dolayısıyla kişi, olmak istediği şekilde kendisini var eder ve her an devam eden seçimleriyle varoluş biçimini devam ettirebilir ya da değiştirebilir. Yani kişinin var oluşu durağan ve ebedi bir düzlemde meydana gelmez. Aksine varoluş, iradi tercihlerle her an değişen bir özelliğe sahiptir. Bu düşünceyi Sartre’ın ifadelerinden takip etmek mümkündür: “*Korkak, kendi kendini korkak yapar, kahramansa kendi kendini kahraman. Korkak ya da kahraman olmak insanın elindedir. Nitekim korkak her zaman korkaklıktan kurtulabilir, kahraman her zaman kahramanlıktan çıkabilir*” (Sartre 2010: 59). Bu ifadelerden de açıkça anlaşıldığı gibi, korkak veya kahraman olmak bireyin kaderi yahut genetik özelliklerinin bir neticesi ve zorlaması olamaz.

Birey kendisini seçmekle aslında, bir tavır ve duruş oluşturarak bütün insanlığı da seçmiş olur. Bu durumda bireyin kendi kaderi hususunda üstlendiği sorumluluk, genişleyerek bütün insanlığa karşı bir sorumluluk hâlini alır. İnsan, yaptığı her seçimin neticesinde daha önce var olmayan başka imkan ve potansiyelliklerle karşılaşır. Böylece insan, kendi imkan ve potansiyelliklerini de kendi seçimleri ile yaratmış veya en azından genişletmiş olur. Diğer taraftan ise, yaratılan bu yeni imkan ve potansiyellikler bütün insanlık üzerinde az veya çok bir tesir bırakır. Randall, öz yaratımsal boyutta yapılan tercihlerle ilgili olarak şöyle demektedir: “*Benim aracılığım ile yeni bir özellik ya da güç evrene girmekte, dolayısıyla (ne kadar önemsiz olsa da) evreni sonsuza kadar değiştirmektedir*” (Randall 1999: 47). Bu bağlamda kişi, sadece kendisini yaratmak için kendisine karşı sorumlu değildir. Kendi seçimleriyle kendilik değerlerini oluşturan birey, seçimlerinin mahiyetine paralel olarak toplum ve insanlığın da iyiye veya kötüye yönelmesi noktasında bir sorumluluk üstlenmiş olur.

Küçürek öykünün kahraman anlatıcısı, infazlar karşısında pasif bir seyirci olarak bulunmaktadır. Bu hâliyle infazlar onu “son derece” ilgilendirmektedir. Ancak, bir süre sonra “sıra”nın kendisine geldiğini görünce beklemediği bu durum karşısında “dehşet”e kapılır. “Son derece” şeklinde önem ifade eden bir zarfla nitelenen “ilgilendirmek” fiiline karşı yalınlıkla sunulmuş bir dehşete düşme durumu söz konusudur. Nitelenerek güçlendirilmiş ilginin hafifliği karşısında yalın ve çarpıcı dehşet hâlinin ağırlığı... Anlatıda dramatik aksiyonun düğüm noktası da bu karşıtlıktır. Bu karşıtlık, aynı zamanda izleyici konumundan kurban konumuna geçişi ifade etmektedir.

İzleyici konumundan kurban konumuna geçiş esnasında, cellat ve yardımcıları kahraman anlatıcının infazını gerçekleştirmek üzere ona yönelirler. Bu durum, cellatların mı yoksa kahraman anlatıcının mı daha “kötü” olduğu yönünde bir sorgulamayı da beraberinde getirir. Anlatıda cellat ve yardımcılarına yönelik olumsuz bir nitelemeye yer verilmemiştir. Cellat, sadece kendisine

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

emredilen infazı gerçekleştiren bir görevlidir. Kahraman anlatıcı gibi, küçürek öykünün kısıtlı imkânları içinde kısmen açıklanmış boyutlu bir karakter de değildir. Bu sebeple okuyucu, celladın varoluşçuluk düzeyinde bir seçim yapmasını beklemez. Dolayısıyla cellat, sessiz kalarak celladın patronu olan kötülükleri büyüten kahraman anlatıcı ve kalabalık içindeki diğer insanlarla kıyaslandığında nispeten daha masumdur.

Olaylar ve durumlar karşısında seçim şansını elinde bulunduran bireyin, başkalarına yapılan kötülükler sessiz kalmayı tercih etmesi; bir süre sonra kötülükler tarafından hedef alınmasını beraberinde getirir. “Bana dokunmayan yılan bin yaşasın” anlayışının neticesi olan bu durum, Jung’un “düşük işlev” düşüncesine gönderme yapar. Jung’a göre düşük işlev, bireyin karanlık yönüyle özdeşdir (Jung 2009: 56).

Kendi düzeyinin altında yaşayarak varoluşunu gerçekleştiremeyen bireyin, sessiz kaldığı kötülükler karşısında kurban durumuna düşmesi kaçınılmazdır. Bu gerçek, “susma, sustukça sıra sana gelecek” şeklinde sloganlaşarak Türk sosyo-politik hafızasında bir yer edinmiştir. Anlatıda infaz sırası, bu sloganlaşan uyarıdan habersiz olan kahraman anlatıcının pek beklemediği bir şekilde kendisine gelir. Aslında sadece kahraman anlatıcı değil, izleyici olarak sokağa toplanan kalabalığın tamamı; farkında olmadıkları halde, infaz edilmek üzere sırada bekleyen kurbanlardır. Varoluşçu bir sorumluluğu yüklenemeyen ve hayat karşısında ilkeli bir duruş sergileyemeyen kalabalıkların; sessiz kalarak büyüttükleri kötülüklerin yönü kendilerine çevrildiğinde, içinde buldukları çıkmazla yüzleşmeleri trajik bir farkındalık yaratır.

Farkındalık durumunun trajik karakteri, varoluşsal bir arayış ve bunaltı içinde bulunmayan bireyin dışarıdan gelen tehditlerle bir duyarlılık haline evrilme mecburiyetine itilmesiyle alakalıdır. Zira genel anlamda “*düşünsel değişim edimi olan farkındalık, bireyin kimliğini sorgulayarak kendilik değerlerini belirginleştirme çabasıdır*” (Deveci 2012: 104). Metinde karşımıza çıkan farkındalık durumu ise içsel bir aydınlanmanın tezahürü değil, dış dünyanın bireye dayattığı bir gerçekliktir. Bu yönüyle bu zoraki farkındalık, trajik bir karaktere sahiptir. Bu trajik farkındalık, izleyici olarak gösterilen büyük ilginin kurban konumunda yalın bir dehşete dönüştüğü an’a karşılık gelir.

Sonuç

“Çok Eski Düş” başlığını taşıyan küçürek öykü, kahraman anlatıcının kişisel tarihinden çok; bireyin kendisine ve insanlığa karşı sorumluluğunu öne çıkaran varoluşçu felsefe bağlamında, insanlığın müşterek tarihine ve insanlığın ebedî açmazlarından birisi olan kötülükler karşısında tepkisiz kalma durumuna göndermede bulunmaktadır. Zaten bunun başka türlü olması da çok mümkün değildir. Nitekim bir anlatı en kişisel durumları ele aldığı anda bile; aslında Sisifos’un ebedî trajedisi gibi, insanlığın başlangıçtan beri sürekli yinelenen öyküsünü anlatır. Bu yinelenen öyküde değişen sadece isimlerdir.

KAYNAKÇA

- CAMPBELL, Joseph (2010), **Kahramanın Sonsuz Yolculuğu**, (Çev. Sabri Gürses), Kabalıcı Yay., İstanbul.
- DEVECİ, Mutlu (2012), **Varoluş ve Bireyleşme Açısından Ferit Edgü Anlatılarında Yapı ve İzlek**, Akçağ Yay., Ankara.
- FREUD, Sigmund (2011), **Kitle Psikolojisi**, (Çev. Kâmuran Şipal), Cem Yay., İstanbul.
- JUNG, Carl Gustav (2009), **Dört Arketip**, (Çev. Zehra Aksu Yılmaz), Metis Yay., İstanbul.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

- KORKMAZ, Ramazan (2004), **Aytmatov Anlatılarında Ötekileşme Sorunu ve Dönüş İzlekleri**, TÜRKSOY Yay., Ankara.
- KORKMAZ, Ramazan - DEVECİ, Mutlu (2011), **Türk Edebiyatında Yeni Bir Tür: Küçürek Öykü**, Grafiker Yay., Ankara.
- KUŞEYRÎ, Abdulkerim (2009), **Kuşeyrî Risalesi**, (Çev. Dilaver Selvi), Semerkand Yay., İstanbul.
- MONTAİGNE (2008), **Denemeler**, (Çev. Sabahattin Eyüboğlu), Türkiye İş Bankası Kültür Yay., İstanbul.
- RANDALL, William Lowell (1999), **Bizi Biz Yapan Hikayeler**, (Çev. Şen Süer Kaya), Ayrıntı Yay., İstanbul.
- SARTRE, Jean-Paul (2010), **Varoluşçuluk**, (Çev. Âsım Bezirci), Say Yay., İstanbul.
- Türk Dil Kurumu (2005), **Türkçe Sözlük**, TDK Yay., Ankara.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

